

ВІРТУАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Чабала Уляна Андріївна

студентка спеціальності Початкова освіта,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
ulyana.chabala@gmail.com

Максименко Ангеліна Михайлівна

студентка спеціальності Початкова освіта,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
masloangelina3@gmail.com

Науковий керівник: професор Т. М. Васютіна,
кандидат педагогічних наук, доцент

У ХХІ столітті інформаційні технології стали невід'ємною частиною життя кожної людини. У цих умовах якісних змін вимагає й система навчання здобувачів освіти усіх рівнів. Актуальність даного питання має місце у сучасному освітньому середовищі, адже нині якісне навчання предметів не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп'ютерні технології та інтернет. Вони дають змогу вчителю покращити подання матеріалу, зробити його цікавішим та підвищити інтерес до навчання. У цьому зв'язку увагу вчителів привертають така форма організації освітнього процесу як екскурсія (реальна чи віртуальна).

Аналіз джерел показав, що поняття «екскурсія» походить від латинського «*excursio*» і означає «вилазка». За визначенням Б. Ємельянова, екскурсія – це цілеспрямований наочний процес пізнання світу, який оточує людину, процес, який побудований на раніше підібраних об'єктах у природних умовах [3]. Важливість уміння вчителя проводити екскурсії відображено у Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» [5] та інших нормативних документах, що регламентують організацію освітнього процесу у початковій школі. Відповідно до цього під час навчання учнів передбачається організація і проведення різних навчальних екскурсій у природі, музеях та на підприємствах. Тому перед багатьма педагогами та науковцями постало питання щодо модернізації екскурсій, знаходження можливостей їх використання на уроках, не залишаючи класне приміщення.

З упровадженням дистанційного навчання посилюється увага до віртуальних екскурсій, яку розглядають як організаційну форму навчання, що відрізняється від реальної екскурсії віртуальним відображенням реально існуючих об'єктів (музеїв, парків, вулиць міст тощо) з метою створення умов для самостійного спостереження, збору необхідних фактів (Є. Александрова, О. Подліняєва) [1; 4]. До того ж більшість музеїв, художніх галерей та виставкових комплексів використовують віртуальну реальність, щоб створити чітке та реальне зображення об'єктів. Щодо організаційних особливостей таких екскурсій, то

можемо констатувати, що це складний процес, який потребує чималих зусиль. На допомогу вчителям є достатньо різних ресурсів, які допоможуть в підготовці та проведенні віртуальної екскурсії: Google Arts and Culture, «Бери і роби. Змішане та дистанційне навчання». Зокрема, в останньому вміщено цікаві матеріали для проведення та їх організації [2].

Для забезпечення ефективності віртуальних екскурсій важливим є проведення є післяекскурсійної робота зі здобувачами освіти. Як зазначає Т. Васютіна в контексті екскурсій у музеях, «незалежно від того, яка тематика реальної чи віртуальної екскурсії, існують загальні методи та форми роботи зі школярами. Зважаючи на вікові особливості учнів початкової школи, до них відносять: створення тематичних фотоальбомів і коментування елементів на відповідних темах уроків, навчальні проекти за результатами побаченого в музеї; виготовлення змінних стендів у кабінетах; створення усних монологічних висловлень (розповіді, опису, міркування, есе) самостійно та з опорою на музейні матеріали, озвучення їх на відповідних уроках; рольові ігри, перетворення та інсценізація побаченого та прочитаного на текстових носіях; створення власних текстів за змістом експонатів; виготовлення виробів за ідеями та схемами експонатів і презентація їх на заняттях; розробка тематичних плакатів, словників-довідників і т. д.; проведення практичних робіт з ілюстрування побаченого; створення медіапродуктів до важливих дат і подій (у країні, в родині, класі) на основі музейних експонатів (наприклад, соціальної реклами до річниці Дня волонтера тощо)» [1, с. 239].

Розглянемо на прикладі віртуальну екскурсію до Київського зоопарку з учнями 1-го класу. Після мотивації, починаємо актуалізацію опорних знань, де готуємо валізи, паспорти, переглядаємо та складаємо речі потрібні для мандрівки. Далі будуємо маршрут через Google Maps. Вчитель демонструє учням, як дістатися до міста Києва, скільки коштує квиток. Разом всі обирають на якому транспорті відбудеться подорож. У нашому випадку це – прогулянка зоопарком. Далі діти поринають у віртуальне середовище, де спостерігають за різними тваринами та отримують завдання. Єдиний мінусом є те, що звірі не рухаються. Якщо хтось захоче подивитися живих звірів, запропонувати сходити до віртуального зоопарку (ця послуга вже, на жаль, платна). У підсумках уроку учні діляться враженнями про тварину, яка здивувала, чи сподобалася екскурсія. Діти впізнають окремі види тварин, вчаться дотримуватися правил поведінки на екскурсії, тобто очікувані результати уроку отримані.

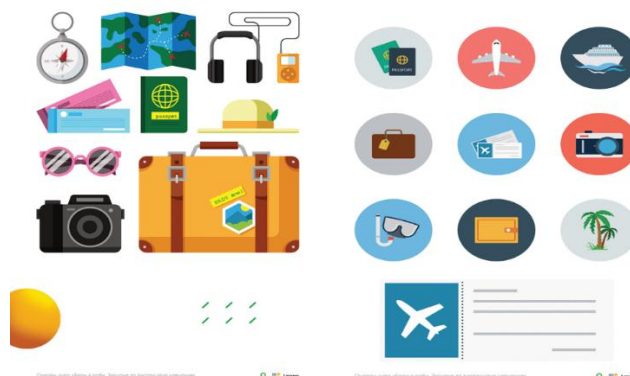


Рис. 1. Зразки дидактичних карток для організації роботи учнів під час віртуальної екскурсії до Київського зоопарку

Для післяекскурсійної роботи ми пропонуємо створення тематичних малюнків із тварин, які діти побачили на екскурсії, і короткої розповіді про них. Малюнки і розповіді можуть бути представлені на окремо відведеному занятті або під час ранкової зустрічі [2].

Отже, віртуальна екскурсія – це інноваційна форма навчальної діяльності, що спрямована, не тільки на здобуття предметних знань, а й сприяє розвитку в здобувачів початкової освіти здатності до сприймання, аналізу, інтерпретації та рефлексії почутого і побаченого; творчому відтворенню змісту експоната через засоби літератури, технологій, образотворчого мистецтва. Також віртуальна екскурсія реалізує принципи сучасної педагогічної діяльності: принцип компетентнісного підходу та принцип самостійної та пізнавальної діяльності, через самостійну, творчу роботу до здобуття нового знання. І варта того, щоб її використовували у своїй праці педагоги.

Список використаних джерел

1. Васютіна Т. Дидактичні можливості музейної педагогіки та віртуальних екскурсій у навчанні молодших школярів. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Вип. № 29, 2020. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/29_2020/part_1/35.pdf (дата звернення: 03.04.2022).
2. Онлайн курс «Бери і роби. Змішане та дистанційне навчання». URL: https://courses.ed-era.com/courses/coursev1:EdEra_Osvitoriya+BR102+2020/about (дата звернення: 03.04.2022).
3. Поняття екскурсії. URL: <http://krok.miok.lviv.ua/uk/teachers-manuals/> (дата звернення: 03.04.2022).
4. Поняття віртуальної екскурсії. URL: http://spec.vntu.edu.ua/conf/pdf/conf_402-415.pdf (дата звернення: 03.04.2022).
5. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-rochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 13.04.2022).